

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " dvakrat,
15 " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

Vabilo na naročbo.

Vljudo vabimo vso prečastito duhovščino in slavno občinstvo, da se blagovolijo v prav mnogem številu in pred ko mogoče *na dnevnik „Slovenec“* naročiti, da zamoremo potem list vsakemu naročniku v redu pošiljati.

I. „Slovenec“ kot dnevnik velja pri opravištvu sprejeman:

do konca t. l. (za pol leta) . 6 gold. 50 kr.
do konca sept. (za četrt leta) 3 " 30 "
za en mesec 1 " 10 "

II. Z donašanjem na dom velja:

Za pol leta 7 gold. — kr.
" četrt leta 3 " 50 "
" en mesec 1 " 20 "

III. S pošiljanjem po pošti pa velja:

Za pol leta 8 gold. — kr.
" četrt leta 4 " — "
" en mesec 1 " 40 "

Vredništvo in založništvo.

Šeststoletnica Štajarska.

V torek 3. t. m. zjutraj so cesar ogledali kojnice in kanonirje, ki so bili razstavljeni v Gostinškem logu. Vreme bilo je jako lepo in ljudje so že ob štirih zjutraj hiteli tje, da bi dobili primeren prostorček. Cesar prijahali so tje z obilnim spremstvom ob 3/4 uri in so bili živahno pozdravljani od zbrane množice. Med gledalci bil je tudi španjski princ Don Alfons, pa mnogo odličnih plemenitih gospej. Vojaške vaje pod poveljstvom fml. barona Waldstetena, generala Valenčiča in Urbana so se vršile do devetih, potem pa so se cesar vrnili nazaj v Gradec, kjer so ogledali požarne brambove, ki so se bili razpostavili na deželnem trgu.

Od desetih do dveh popoldne so bile splošnje avdijence, ob dveh so cesar ogledali vojaško in splošno bolnišnico, ob 3/4 uri pa so se podali na strelišče, kjer jih je grof Meran v imenu strelcev pozdravil, gospodičina pl. Wieser pa jim je po kratkem nagovoru izročila šopek planinskih cvetlic. Potem so cesar dvakrat vstrelili na tekočo tarčo in oba krat zadeli v črno. Ko so si ogledali še druge prostore ter se okrepcali s pijačo, in v knjigo si vpisali svoje ime, so se vrnili nazaj v Gradec, kjer je bil zopet velik obed, h kateremu so bili povabljeni večidel vojaški dostojniki. Zvečer ob osmih bila je v deželnem gledališču slavnostna predstava 6 živih podob iz zgodovine Štajarske, ktere so cesarju tako dopadle, da so si dali po končani slavnosti predstaviti vse osebe, ki so sodelovale, ter so jim izrazili svoje priznanje.

V sredo 4. t. m. podali so se cesar že ob 3/4 uro zjutraj v Gostinški log, kjer so imeli vojaški pešci svoje vaje. Cesar so bili

z njimi prav zadovoljni in so poveljnikom in vojakom izrekli svojo zadovoljnost. Ob devetih pa so se peljali v Kleinoscheggovo tovarno, kjer delajo šampanjsko vino. Tovarna je bila krasno okinčana, in cesar so si ogledali vse njene prostore, ter pili tudi kozarec šampanjskega vina, dasi sicer nimajo navade razun ob določenem času kaj jesti ali piti.

Od ondot peljali so se cesar v Herbersteinovo grajščino Eggenberg. Ta grajščina je ena naj lepših na Štajarskem in je zlasti znamenita zaradi opresnih podob, ki kinčajo celo drugo nadstropje. Razun tega hrani ta grajščina še mnogo družih dragocenih reči in znamenitih spominkov. Verjetna je torej govorica, da hočejo cesar ta grad kupiti za cesarjeviča Rudolfa. Pri vходу pričakovala je cesarja Herbersteinova družina ter jih spremljevala po celem gradu, ki jim je prav zelo dopadal. Iz Eggenberga obiskali so cesar zavod usmiljenih sester in oskrbovalnico otrok, kjer jih je knez in škof Zwerger sprejel in pozdravil.

Popoldne ogledovali so deželno orožnico, kjer je od 25.000 do 30.000 starih pušk in raznoterega družega orodja. Tudi popotni voz cesarja Friderika III. je tam shranjen in je cesarja posebno zanimal. Peš so se potem podali v Joaneum; na ulicah jih je čakala množica ljudi in gospe so cvetlice sipale po tleh ter ob enem cesarju na srebrnem ploščku podelile krasno vrtnico. Na voglu Rauberjeve ulice stanuje namreč zlatar Winter. Pred njegovo hišo bil je iz cvetlic, vejic in hrastovega perja narejen umeten tepih, na koncu pa je stala modro oblečena zlatarjeva žena, ter je cesarju na srebrnem ploščku v dar ponudila rumeno umetno narejeno vrtnico. Cesar jo vprašajo, ali je sama naredila to vrtnico? Rekla je: Da, Veličanstvo. Cesar so blagovoljno sprejeli vrtnico, in odšli s prijaznim pozdravom. Tepih pa so ljudje kar raznesli, da so si vzeli prijazen spominek na ta dogodek.

V Joaneumu je deželni odbornik Schreiner cesarja sprejel, ki so ogledali vse oddelke znanstvenega zavoda in svoje ime vpisali v zgodovinsko knjigo. Od ondot so šli v zavod za gluhoneme, kjer so jim štirje gojenci izročili krasni šopek in jim v mični pesmici razodeli, da jim sicer ni dano veselja vriskati z drugimi ljudmi, da pa iz njih sre iskrene molitve kipé k Bogu za blagor in srečo presvitlega cesarja in cele habsburške hiše. Ogledali so med potjo tudi še votivno cerkev, potem pa višo realko, kjer so učence izpraševali iz matematike, fizike in krščanskega nauka. Ob šestih zvečer je bil velik obed, h kateremu je bilo povabljenih tudi več deželnih poslancev in mestnih odbornikov.

Zvečer pa je bil sijajen ples v redutni dvorani deželnega gledališča, ki ga je osnovalo graško mesto svitlemu gostu na čast. Cesar

so šli ob polu desetih peš iz dvorne palače v gledališče, kjer jih je ljudstvo živahno pozdravljalo. Mestni župan z mestnim odborom je sprejel cesarja, ki so stopili v plesno dvorano z ženo župana dr. Kienzla. V cesarskem salonu so cesar blagovoljno ogovorili celo vrsto gospej in gospodičin, ki so bile prišle v krasnih oblačilih. Tudi so nekoliko časa gledali plesalce. Ostali so skoraj eno uro v dvorani, potem pa so se podali v dvorno palačo k počitku. Kmalo za njimi začeli so tudi gostje odhajati domu.

V četrtek so cesar že ob šestih zjutraj ogledovali kadetsko šolo v Liebenau, potem pa so se podali v odgojilnico gospej presv. Sreca Jezusovega, kjer jih je sprejel preč. knez in škof Zwerger. Od ondot so se podali k cerkvi Sreca Jezusovega, ki jo ravnokar zidajo, ter so ogledali raznotere načrte in priprave. Tudi tam so jih sprejeli in pozdravili škof Zwerger. Potem so pa šli v zavod za slepce, ki je bil ustanovljen leta 1881 o poroki cesarjeviča s princesinjo Štefanijo, ki je pokroviteljica temu zavodu. Popoldne so si ogledali še nova vseučiliška poslopja, kjer so se pomudili skoraj celo uro ter bili priča nekterih znanstvenih poskušanj, in pa otroško bolnišnico, ker ste jih sprejele grofinja Meranova in vdova cesarskega namestnika pl. Kallinova. Cesar so bili jako ljubeznjivi in so prijazno boškali nekatere otročice.

Popoldne so se najpred podali v višjo deklinško šolo, potem pa so šli v sodnijsko hišo, kjer so bili jako zadovoljni z lepim redom, ki so ga tam našli. Dalje so obiskali deško sirotišnico „Vincentinum“, kjer jih je zopet pričakoval knez in škof Zwerger, in kjer so se radovali zlasti nad veselim petjem sirotnih otrok. Šli so tudi v bolnišnico usmiljenih bratov in si ogledali samostan in krasno lekarno njegovo.

Ob šestih bil je zopet velik obed, h kateremu so bili povabljeni razun nekterih plemenitašev tudi še nekteri višji duhovniki, profesorji in vradniki. Zvečer so obiskali še Elizabetinski samostan, potem pa so šli k predstavi v gledališče, po predstavi pa na grad, da so si ogledali kresove, ki so jih bili prižgali po gorah in mestno razsvitljava, ki je bila jako krasna. Ni nam še treba omenjati, da je ljudstvo povsod živahno pozdravljalo preljubljenega vladarja.

Srbske stvari.

(Dalje in konec.)

Da srbski živelj zbog nemoralnosti in brezverstva v doljnih krajih naše domovine propada, pokazala nam je te dni poretna sodba v Zagrebu. Pred porotniki so stali štirje Srbi zaradi ropnega umorstva; ubili so bili poštarja in poštni voz spremljajočega vojaka, o polnoči

blizu Siska. Vsaki posebej zaslišan je vse obstal, natanko, in celo take posamnosti, za ktere nihče drugi ni mogel vedeti, kakor edino udeležnik; a pred porotno sodnijo so vse tajili, od konca do kraja, vse do fridomenta, in s toliko drzovitostjo, ki je vzbujala milovanje in nejevoljo. Vkljub vsemu temu tajenju je bilo sodišče in občinstvo moralno prepričano, da oni so krivi. Obsodbo na vešala so sprejeli hladno, kakor je hladen kamen pod tivol-skima levoma; videlo se jim je določno, da njim je človeku dušo izpihniti kakor vrtnarju onega polža ob zid zagnati. Zato pa tudi občinstvo za nje ni imelo nobenega sočutja. K temu pa je največ pripomoglo to, ker se je videlo, da so zveri v človeških podobah, da so versko zapuščeni. Ko je bilo poklicanih nad 100 prič, in je bilo prisegati, niso vedeli, kaj je prisega, kaj je Bog, kaj je križ; celo zagrebško liberalno občinstvo se je te ilustracije silno prestrašilo. „Pozor“ si vse prizadene, Srbe lepe svetu predstaviti, da bi se le ohranil tolikanj ljubljani mir za uspešno delovanje na političnem polju, prinaša ta-le sestavek, ki je vreden, da čitalje svoje ž njim seznanite.

Zaloigra, katera se te dni doigrava pred kr. sodbenim stolom v Zagrebu zbog grabežnega umorstva, pretekle spomladi doprinešene na kraljevi pošti pri Sisku, predstavlja nam take prikazni, vsled katerih se mora zgroziti vsakdo, komur v sreči ni otrpnila popolnoma zadnja iskra ljubezni za narod. Ne mislimo tukaj na hudodelstvo samo, ker je ono samo na sebi tako odurno, da se zavoljo njega zgrozuje sleherni, ki v sebi sreče nosi, tudi nam ni za one nesrečnike, kateri so si s tem hudodelstvom omadežali svojo dušo, njim se bo po postavi pravica obsodila, nje bo dosegla kazni, katero so zaslužili. Vse to bi se dalo pretrpeti, ker se v človeški družbi vselej najde kakošen izvček, ki se zniža do proste zveri, in vrže od sebe dostojanstvo, ki jo ima stvar božja; toda ne more se pretrpeti in molče iti memo one podobe, katero nam na žalost pred očuje ta razprava o moralnem in verskem stanju našega naroda. Obžalovali smo, ko se je mej pričami našel velik del, ki ne zna ne čitati ne pisati; nas je bolelo, ko se je našlo takih ljudi, ki niso vedeli ne dneva ne meseca, v katerem žive, ne razločiti praznika od delavnika; nas je zazeblo v sreči, ko smo mej pričami videli take, ki še ne znajo prekrizati se, kaj še moliti, ker jih mati ni učila; kar zgražali smo se pa, in pamet nam je zastajala, ker nismo vedeli, ali živimo v državi krščanski ali mej divjaki v Afriki, ko je priča na predsednikovo vprašanje: „veš li, kaj je prisega, kaj je križ, kaj je razpelo?“ odgovoril: „Ne vem“, in začudivši se, ko mu je predsednik pokazal križ, rekel: „zdaj vem, ko ste mi to pokazali.“ Temu djanju ni treba pojasniti, ono nam priča kulturno stanje prebivalstva onega kraja, v katerem živé ti reveži, ono nam kaže, s kakošnim vspehom je delala državna uprava za izobraženje in poduk tega naroda; pa kar je najhujše v celi stvari, to djanje nas naj jasnejše prepričuje, kaj je vredno duhovstvo, kaj so vredni župniki in dušoskrbniki, da imajo v župniji takih ljudi, kateri še niso videli križa. Priča, ki je tako rekel, ni več otrok, je odrasel človek, ki je v službi, on ni edini te vrste, kajti sodeči po kulturnem stanju ostalih prič, bo žalibog več takih.

Pa ko bi prebivalstvo, v katerem se godé take prikazni, stanovalo kje v zakotku daleč od mesta in kulture, bi bilo še; ali to je na-

rod, ki stanuje v okolici Sunje, ne daleč od mesta Siska, ter od Petrinje in Kostanjice, to je narod, ki po trgovini in po opravih svojih vsaki čas prihaja v dotiko s kulturo in omiko. Sodeči po tej prikazni, si moremo lahko misliti, kako globoko mora stati tisti del našega naroda, ki stanuje daleč od vsakega mesta in vsake kulture. Da bomo na čistem, ter da se odprto izrečemo o tem dogodku, nam je omeniti, da so vsi štirje obtoženci pravoslavne vere, in da so pričé taiste veroizpovedi.

Daleč bodi od nas žaliti kterege verski čut ali segati v verska prepričanja naših pravoslavnihi bratov; ali ker nas toliko divjaštvo našega naroda v dnu duše boli, ker se tolike zapuščenosti strašimo in mi in vsaki čestiti slednik pravoslavne vere, ker je tako dušno stanje in taka verska intolerancija vir vsakemu zlu in vsaki nesreči naroda, in ker nam je nazadnje na tem ležeče, da se odrije vir tem žalostnim pokazom, kateri morejo škodljivo delovati tudi na ostali del naroda, morali smo naglasiti zlasti to veroizpoved, v ktere naročaju se taki dogodki godé, da s tem odprto in odkritosrečno izrečemo, da zavoljo tolike npravne in verske pokvarjenosti in spridenosti moramo v prvi vrsti kriviti pravoslavno duhovstvo, katero (z nekimi izjemami, katerim bodi vsa čast) po večini niti ne zapopade svoje naloge o npravni in verski vzgoji naroda, niti nima sreča in duše za duševni napredek onega naroda, ki je izročén njegovi skrbi. Takrat ni naša naloga natančnije preiskavati te okolnosti, prepričani pa smo, da so eden glavnih vzrokov vsemu temu take žalostne prikazni, kakoršne nam je o verskem in npravnem stanju pravoslavnega prebivalstva pokazala zgorej povedana konečna razprava.

Tukaj ne more toliko pomagati ne šola ne uprava, tukaj mora prvi zdravnik biti cerkev, pa če bo imela duhovnike, kateri po zgledu vladike Živkoviča znajo ljudi oštevati, kader pozdravljajo sè šokačkim „faljen Isus“, in kateri po zgledu prota Begoviča in drugih znajo držati „srpske besjede“, pa ne znajo, ali pa nečejo narod podučiti o Bogu, a molitvi, o križu, o dobrem in hudem, dotlej ni upati, da bi bilo bolje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. julija.

Avstrijske dežele.

Pri splošnem nadzorništvu avstrijskih železnic izdeljujejo podrobne načrte za *železnico Trst-Hrpelje*, do jeseni bode menda delo končano in potem pregleda tehnično-strategična komisija progno na mestu. Delati bodo začeli prihodnjo pomlad, a železnica se ima otvoriti l. 1885.

Deželni maršal za *Česko* je postal knez Lobkovic in njegov namestnik je J. dr. Anton Waldert.

Deželni zbor za Česko se je začel v četrtek 5. t. m. Ob 11 je bila slovesna sv. maša v cerkvi sv. Nikolaja in ob 12. začetek deželnega zbora.

Is Toblah, 3. julija. (Potovanje ministra poljedelstva grofa Falkenhayna.) Včeraj je gospod minister prišel iz Bruneken-a v Niederndorf in od tod na vozu v Toblah. V Niederndorf je ogledal razdejaje a tudi zgradbe za vtrjenje bregov. — Potem je slavni gosp. ogledal nov vodovod, razdjanje gozda l. l. in nove občinske nasadbe. V Toblah je ogledal g. minister kraj, ki je še sedaj na več krajih ves zasut, potem novo strugo potoku, in znano mlekarstvo v Toblah. V torek 3. julija je šel g. minister čez Toblah skozi dolino Silvestrovo

v okraj Pfankorn, pregledal potoke: Pfannbach, Thalbach in druge z njih klečeti in mostovi — potem dolino Gsieser, opoldne je prišel v Šmartno in od tod se je povrnil čez Spodnji Planting in Welsberg zopet nazaj v Toblah. — Na tem potu je videl g. minister izredne usede pri ustji raznih hudournikov, videl je, kako se Welsberg lanskega leta posut postavljaja.

Is Insbrucka, 3. julija. Ob pričetku seje je nasvetoval poslanec Blaas, naj se dovrši enkrat drago delo zemljiščne odveze.

C. k. namestnik je odgovoril na interpelacijo Bertolinovo, kar se tiče vpeljave nemškega jezika v Južnih Tirolih. Obligatno poučevanje v nemškem jeziku na gimnazijah v Tridentu in Roveredo je bilo vpeljano na prošnjo učiteljskega osebja l. 1873 iz praktičnih vzrokov. § 19. drž. osnovnih postav s tem ni prestopljen, ker deželna postava, kar se tiče realk, ima tudi nemški jezik za obligaten jezik na laških realkah. Da je nemška zasebna šola, ki je imela l. 1878 le 202, sedaj pa ima 435 učencev postala državna, vendar nikomur ni na kvar, ker je zadosti učilnic v laškem jeziku. Vlada prizna za svojo dolžnost, da ponudi svojim podložnikom priliko naučiti se nemškega jezika, da si tudi razen laških krajev lahko kruh služijo, vendar ne dela z nemščino nikomur sile. Kar se tiče troškov, ki jih vsako leto državni svet privoli, spadajo ti v njegovo področje, in dežela nima besede pri tem.

Odgovorjaje na interpelacijo Wackenellovo zaradi nerednosti pri pobiranju davka o pohištvih kaže e. k. deželni namestnik na postavne določbe, vsled katerih, ako ni novega predpisa, se davek pobira naprej na podlagi zadnjega predpisa. Ako se sicer nerednosti godé pri pobiranju zamudnih obrest, obeta pomoči.

Rektor na dunajski univerzi bode to leto iz medicinske fakultete. Jednoglasno je bil zvoljen dr. Karol Vedl, dr. Maassen ostane prorektor.

Na novo ustanovljeni *polek za železnico in telegraf* bode v kratkem začel delovati. Vojaki v to potrebni so že odbrani. Vsak polek zemljerovov (Genie) je že dal 80 mož, več vojakov imata dodati posamezna bataljona polka pionirjev; kar jih bode še primanjkovalo, vzeti se imajo iz kompanij, ki so pri zemljerovih v rezervi, da se sestavita oba bataljona za železnični polek. Tudi je že določeno, kam imajo priti ti vojaški oddelki. Bataljon s polkovnim štabom bode v Korneuburgu pri Dunaji, bataljoni pa bodo v zaseдени zemlji (v Bosni). Ta poslednji batalijon bode toliko lože sestaviti, ker so v zasedenih deželah močni oddelki tehničnih vojakov, posebno pa že pionirji delajo pri železnici v Bosni in pri vojaški železnici Banjaluka-Dobberlin, ti bodo tako privzeti k sestavi novega polka. Častniki se posebno zanimivajo za to, kako se bodo pri novem železničnem polku ozirali na častnike pri zemljerovih (Genie) in na one pri pionirjih. — Železnični polk, isto tako tudi pionirjev sta podložna načelniku generalnega štaba in poveljnika vsemu polku so imenovali iz generalnega štaba. Od pionirjev sta uže dva častnika iz štaba v službi pri železnici in sicer oba v Bosni, polkovnik Tomažek je ravnatelj železnice v Bosni, in major Alojzij Winkler je ravnatelj vojaške železnice Banjaluka-Dobberlin, zato mislijo, da bodo za poveljnike bataljonom vzeli štabne častnike iz zemljerovov, druge pa nekaj iz teh in nekaj iz unih vojakov.

Is Zadra, 4. julija. Državni minister Kallay je prišel iz svojega potovanja v Bosni in Hercegovini 30. p. m. v Dubrovnik, a 2. t. m. v Zader, kjer so ga sprejeli e. k. namestnik baron Jovanovič in e. k. vojaške in civilne oblasti.

V Reki in po ogerskih pristaniščih imajo barke iz Egipta prišedše po 10 dni prepovedi, in po pet dni, ako je bil zdravnik na barki, preden da smejo izstopiti. Čas na morji se ne vsteje.

Shod notarjev je bil 30. pr. m. v Kremssu na dolenjem Avstrijskem. Sklenili so, naj se shod izreče za to, da bi bilo železi, ko

bi se k disciplinarnim preiskavam prijemala tudi dva notarja. Spoznali so tudi, da so sodnišča opravičena umestiti substitute notarjem, a ni treba prašati za to kamore. Poročilo o notarijatu dejansko spozna (konstatuje) z zadovoljstvom, da ima prebivalstvo od dne do dne več zaupanja do notarijata. — Tudi penzijski zavod je v dobrem stanu. Prihodnje leto bode zbor v Solnogradu.

„Pester Lloyd“ piše iz Dunaja. **Politika vlade zastran železnice** se ne opira na narodnost, marveč na gospodarstvene potrebe. Dunaj ostane središče vseh osrednjih vradov, a z ozirom na trgovstvo in tehnično službo pri železnicah je pa treba namestiti podrejenih vradnikov, zoper njih nameščenje pri zahodnih železnicah tudi opozicija ni imela nič ugovarjati, tudi še ni nikakor določeno, da bi to nameščenje moglo biti po glavnih mestih v deželi, marveč take službe morajo biti tam, kjer to zahteva promet in strategika, v tem oziru bode vlada gledala na vojaške smotre in težnje. V tej nameri ne pozna ne pogodeb, ne prijenljivosti, odjenljivosti ali kompromisov. Kar pa se tiče trditve, notranja avstrijska politika je zoper pogoje prusko-avstrijske zaveze, pripisuje ta članek grofu Taaffe-ju zaslugo, da je v to zvezo ljudem prigovarjal, jo udomačil, da je njegova zasluga, da je panslavistična stranka na Českem izginila, da je on (Taaffe) odpravil nezaupnost do Bismarka, in je stranke prepričal, da Bismark želi miru, a zveza nemško-avstrijska mu je zato najboljša poročila; Avstrija se ne more poslovaniti, a za Prusko zvezo tudi ponemčevanja ni treba; Avstrija ki dopušča narodom dovolj prostost do razvoja, gotovo bolj vstreza namenom Prusije, kakor Avstrija, ki bi rodila narodne mučenike.

Iz Budapešte, 2. julija, se poroča, da Csango-Madjari, ki so jih naselili iz Bukovine ne marajo za delo in da stavljajo naselbini resne zapreke. Csangoi mislijo, da jih morajo ti rediti, ki so jih v deželo zvalili (Tako tarnajo po časopisih sedaj, a tega ne pomislijo, da ljudje prišedši iz severnih bolj mrzlih krajev niso tako sposobni za delo, kakor so bili v svoji zemlji; sicer pa med 2000 ljudmi niso sami možki krepki delavci.)

Orleanovci na Dunaji, 5. julija so prišli na Dunaj iz Pariza: grof Pariški, vojvoda iz Alenson, vojvoda iz Nemour, grof Hareourt in kapitan de Morheim. Le-ta je šel precej po svojem prihodu v Frohsdorf pri Dunaji k grofu Chambordskemu.

Vnanje države.

Preden se je **deželni zbor pruski** razšel, je imel še poseben živ razgovor zaradi postave o šolskih zamudah, spoprijeli so se zoper za načela ljudskega pouka po eni strani središče (Windhorst), po drugi strani pa prostokonservativci in zagovorniki državne vsemočenosti pri ljudskem poučevanju. Prej je bila šola na Pruskem verska (konfesionelna), a sedaj gleda na to, da razdere vse vezi med cerkvijo in šolo. Kljub temu, da je vse ugovarjalo Windhorstu, sprejeli so vendar nasvet, da se otrok ne sme po sili odpeljati v šolo, ako stariši, njih namestniki ali mojstri ugovarjajo. Minister je rekel, da postava zaradi tega nasveta baje ne bode potrjena.

Iz Berolina, 2. julija. Gosposka zbornica je sprejela cerkveno predlogo pri imennem glasovanju z 64 zoper 16 glasov, v ti obliki, kakor je nasvetovala poslaniška zbornica. V skupni seji obeh zbornic je potem minister Puttkammer zatvoril sesijo, in predsednik gosposke zbornice je zaklical trikrat „slava“ kralju.

Sivolasi poljski pesnik **Kraševski** je zaprt in v preiskavi zaradi veleizdaje v Draždanih na zahtevanje pruske vlade. Našli so pri njem cele skladanice revolucionarnih pisem, tako obteživnih, da vlada ni mogla drugače, nego da je dejala ga v preiskovalni zapor. V višjih krogih v Draždanih in v Berolinu ne verjamejo prav radi, da bi se bil Kraševski spuščal v tako nevarne spletke, ki spadajo pod §§ 87 do 93 nemškega kazenskega zakonika, ter pravijo: Kraševski znabiti sam ni vedel,

kake nevarne stvari da shranjuje, in iz njegove lahkomišelnosti sklepajo, da ni imel hudobnih namenov. Vse drugače pa sodijo sodniki, in nove preiskave tudi to potrjujejo. Državno pravdnništvo je stavilo nasvet, naj se Kraševski prepelje iz Draždan v Berlin.

Iz Saškega. Ko je kralj ogledoval tovarno v Mitau, prigodila se je velika nesreča. Kralja in spremstvo so hoteli v vozu za to pripravljene v tovarni na kviško vzdigniti, a voz zdrči na vzdol, od vrha dol se zavali teža, ki je ubila okrognega glavarja Hübner-ja in ravnatelja Clad-a težko ranila. Kralj globoko presunjen se je vrnil v Draždane.

Na Laškem veljajo zastran zavarovanja proti koleri naslednje določbe. — Barke, na katerih v 10 dneh ni nihče zbolel za koleru, ostanejo 10 dni v kontumaciji. Barka na kateri je v 10 dneh kdo za koleru zbolel, ostanejo 15 dni v kontumaciji. Barke, ki so sumnjive, ostanejo 20 dni v prepovedi. To velja za vse tiste ladije, ki pridejo iz Egipta, iz pristanišč v Tunis, Malta in na Ciperskem otoku in iz Sueškega kanala. Barke iz Primorja in Dalmacije ostanejo 5 dni v prepovedi.

Francozje so sedaj zopet vsi vznemirjeni, ker vojvoda Chambordski Henrik V. je smrtno bolan. Vgibujejo sedaj, ali bode Henrik V. kak razglas izdal do naroda, ali bode imenoval kakega naslednika njegovih pravice do francoskega prestola. Primerjajo pa, kdo ima več ljudstva za sabo, ali Orleanovci ali Napoleonovci. Pomisliti pa gre, da so taki računi sedaj še prezgodaj, dokler ljudovlada še trdno stoji.

Kje je več liberalnosti v Carigradu ali na Dunaji? V **Carigradu** je bila razpisana služba za podučevanje v nemškem jeziku na avstro-ogerski šoli. Od prosivcev se ne terja znanje turškega ali arabskega jezika, marveč nemškega, a na Dunaji se z vsemi silami branijo česki šoli, kjer bi se učenje začelo s českim jezikom, a nemščina bi se potem učila na podlagi českega jezika, kje je tedaj več liberalnosti?

Iz Shangaja se poroča 4. julija. Generalgubernator Li-Hung-Čang je stalno odbil vse pogoje, ki jih je Francosko stavilo zavoljo Tonkina in je prosil francoskega poslanca Tricou-a, naj se za naprej v ti zadevi obrne na odsek za vnanje zadeve v Kini. Tricou je rekel, da si Francosko pridrži svobodno delovanje, naj že Kina tako ali tako razsodi.

Izvirni dopisi.

Iz Polhovega gradca. Naš g. župan je jako izvrsten, za vse dobro vnet, za občino skrben mož. Prizadeva si, nerodnosti odpraviti, kakor ponočno pijančevanje in razgrajanje, žganjarije in kar je enakega; a žalibog, da mu ni mogoče take nerodnosti zatreti, ampak k večjemu le ustavljati. — Večkrat smo se pogovarjali z njim in mu rekli, kako velike pravice in oblasti da imajo dandanes župani, da res lahko tako mnogo storijo v svojih občinah. — Pa, kaj nam odgovori pošteni g. župan na to? „Prav nič oblasti, nič pravice nimam, brez višjega ukaza ne morem nič storiti, in zaradi tega tudi nerodnosti, kakor bi rad, zabraniti ne morem.“

Zuano je, da dandanes so kmečki fantje vroče krvi in bojaželjni, in če se enmalo omtljive brluzge nalezejo, se začno prepirati in dostikrat pride do tepeža in pobijanja. Tudi o shodih, kjer mladina navadno od raznih krajev skupaj privre, se rado zgodi kaj tacega. Zato smo letos na novo izvoljenemu g. županu prigovarjali, naj bi o tacih priložnostih, kolikor mogoče, skrbel za mir in varnost, naj bi, kjer so ob nedeljah in praznikih shodi, pošiljal žandarje, ki jih imamo pri roki, da bi zabranili nerodnosti. — „Da, rad bi storil to, ko bi imel zapovedovati o tacih in jednacih

slučajih žandarjem,“ nam odgovori g. župan. Potem nam razklada, kako da bi mogel za vsak posamezen slučaj še le okrajnega glavarja prositi dovoljenja, da bi smel rabiti žandarje. Kdor pa pozná razmere po deželi, nam bo pritrdil, da je županom neobhodno potrebna oblast, rabiti žandarje za ohranitev javnega miru, ne da bi jim bilo treba še le iskati dovoljenja pri okrajnem glavarstvu.

Ako bi se kje kaj nerodnega zgodilo, bodisi pretep ali kaj enacega, kjer bi bilo treba pomoči žandarjev, mora se po dosedanji naredbi župan peljati dostikrat k več ur oddaljenemu okrajnemu glavarstvu prositi dovoljenja, če ga sploh dobi, nazaj je pot ravno tako dolga kakor tje, toraj preteče več ur, včasih pol dne ali celi dan, preden pride s pooblastilom domu. Kaj se med tem časom lahko zgodi, vsakdo sprevidi. Naloga županov ki jo hočejo vestno spolnovati, je toraj težka, imajo veliko sitnosti, malo pomoči, kjer bi jo prav lahko dobivali.

Ali bi ne mogli sedanji deželni poslanci v tej zadevi kaj spremeniti in predrugečiti, da polajšajo breme županom in kaj pripomorejo v korist in blagor občin? Pograje.

Domače novice.

(Pri navzočnosti svetlega cesarja v Ljubljani) bode 12. julija ob 8. uri zjutraj v stolni cerkvi slovesna sv. maša, pri kateri bodo svitli cesar navzoči. Vstop v cerkev bode dovoljen le tistim osebam, ki bodo za to imele privoljenje od tukajšnjega stolnega gospoda župnika. Cerkev bode ljudstvu ob 7. uri zaprta; osebe z vstopnicami bodo imele vhod do 7^{3/4} ure zjutraj, odsihmal naprej ne bode vstop nikomu dalje dovoljen.

(Kranjski deželni zbor.) Sklenili smo bili, da o volitvah za deželni zbor in o sestavi njegovi ne bodemo govorili, in nikomur dajali prilike očitati nam, da delamo zdražbo in druge brez potrebe sumničimo. Nadejali smo se, da se bode „Slov. Narod“ poprijel enakega pravila. Vendar je objavil v številu 147 članek o kranjskem deželnem zboru, v katerem sicer pravi, da neče delati nikakoršnih koli rekriminacij, ki pa v eni sapi ponavlja vsa natolčevanja, ki jih je zlasti „mladi naraščaj“ trosil po svetu, dasi je njih ničevost že v centralnem volilnem odboru prišla v razgovor. Pa tudi o tem članku smo hotli iz prvega molčati, ko bi nas ne bili naši prijatli z dežele opomnili, kako hudo ljudje dotični spis „Narodov“ tolmačijo, in kako potrebno je nanj kaj odgovoriti. Najpred se ne moremo strinjati s trdilom, da bi bil izid zadnjih volitev po vsem izraz naroda slovenskega; narod dovolj glasno govori za vsacega, kdor hoče slišati, kako sodi o tej reči in uni volitvi, koliko drži na priporočila volilnega odbora, in kako bode ravnal v prihodnje. Še manj pa moremo pritrditi misli, da bi bila za Kranjsko Bog vé kaka nesreča, ko bi bili po „necih nakanah“, kakor pravi „Narod“, drugi možje sedeli na teh mestih. Mi nimamo proroškega duha, toraj ne vemo, kateri poslanci bi bili bolje skrbeli za našo deželo. To pa lahko rečemo, da možje, o katerih „Narod“ tako zaničljivo govori, so skozi in skozi zanesljivi in značajni možje, kateri ne iščejo nobenege osebnega dobička, in bi jim nikdar ne prišlo na misel združiti se z nemškutarsko stranko, ako bi se jim vse ne zgodilo

po volji, kakor so žugali nekteri odličnejši poslanci, brez katerih si „Narod“ deželnega zbora še misliti ne more. „Narod“ nas bode menda umel, ako pa ne, bodemo jasneje govorili, ker ima narod slovenski menda pravico vedeti, pri čem prav za prav je, in zakaj da gre.

(Razglas.) Za četrtek 12. dan t. m. je ob povodu osrečujoče navzočnosti Njeg. Veličanstva presvitlega cesarja v Ljubljani napovedana razsvetljava vsega mesta. Zaradi slavnostne prilike bodo hiše obilno okrašene in izvestno pogostem ozaljšane s prapori in zastavami. Na oknih pa so v zdanjem letnem času skoro povsodi nataktnjena polkna, katera bodo med razsvetljavo se vé da morala biti odprta. Vsled tega se je bati, da bi se kje kak prapor utegnil vneti ob lučih. Zato se mestnemu magistratu vzvidi ukazati, da je ob času razsvetljave nataktniti zimska okna, če ne, pa prapore za razsvetljave ali umakniti, ali pa jih, da ne bodo plapolali po vetru, trdno privezati, s kratka, tudi prapore tako kakor druge stvari, ki služijo za ozaljšavo, zavarovati tako, da bode zabranjeno vsaki nevarnosti po ognji.

Mestni magistrat ljubljanski v 5. dan julija 1883.

Župan: Grasselli s./r.

(Pomiloščenje.) Njih Veličanstvo so 7. t. m. 14 kaznjencev na Ljubljanskem gradu pomilostili. Bog daj, da bi se vsi te milosti tudi vredne pokazali, in s krščanskim življenjem človeški družbi koristni člani bili.

(Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta) dne 21. junija zvemo, da se je posvetovanje vršilo o tem, da bi se za okrajne blagajnice (Bezirkskassen) privzele tudi plače ljudskih učiteljev. V Kranji se ima vpeljati še drug razred deklishe šole. Poročilo okrajnega šolskega sveta v Kranji zarad osnove obrtniške nadaljevalne šole v Kranji se je oddalo s primernimi navsveti priporočevaje kranjskemu deželnemu odboru. O slučaju, ko cerkveno predstojništvo poudarja pravice do stanovanja učiteljevega in hoče za to imeti odškodnine iz učiteljske ustanove, poroča se deželni vladi. Sicer se pa rešijo navadne reči, t. j. prošnje za nagrade, denarno pomoč, za posojilno izplačevanje, in kar je bilo še na dnevnem redu.

(Spominke medalje) za kranjsko šeststoletnico je dal prav lično izdelati ter jih prodaja trgovce Iv. Giontini v Ljubljani. Svetinja ima na sprednji strani ob robu Koseskega vers: Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovencev ne gane; v sredi doprsni kip Carniolije in pod njim v treh vrstah: deželna svečanost — 11. — 17. julija — 1883. — Na zadnji strani pa napis: V spomin šeststoletne zveze dežele Kranjske s presvetlo vladarsko rodovino Habsburško, 1283.

(Učiteljska služba) na ljudski šoli v Kranji je razpisane; l. p. 400 gld. Prošnje do 15. avgusta t. l.

(Veteransko društvo) je imelo izvanredni občni zbor 27. m. m. ob 7. uri zvečer v magistratni dvorani. Navzočih je bilo 150 veteranov. K zborovanju so tudi prišli: c. k. generalmajor Edvard Mingazzi di Modigliano, odposlanec zaveznega vodstva pri društvu Rudečega križa, g. dr. France Stava, c. k. štabni zdravnik, vodja c. k. vojaške bolnišnice v Ljubljani, g. Karol Böhm, c. k. vojaški intendant, intendantni načelnik 28. vojaške divizije v Ljubljani, in c. k. stotnik 17. pešpolka pl.

Kuhn i. dr. Načelnik gosp. Jurij Mihalič je otvoril zborovanje s trikratnim slava-klicem do presvitlega cesarja, pokrovitelja temu društvu. Potem je pozdravil došle slavne goste. Gosp. c. k. generalmajor Edvard Mingazzi di Modigliano je govoril potem o sestavi oddelkov za prenašanje ranjenih vojakov za društvo Rudečega križa, ter je vabil tukajšne veterane, naj sestavijo med sabo kak oddelek (kolono) 54 mož. — Zbor se je končal s slava-klici presvitlemu cesarju.

(Tržni dan bode v Kranji) namesto v ponedelek 16. — v torek 17. t. m.

Razne reči.

— „Katoliško podporno društvo“ v Celji napravi v nedeljo, 8. julija 1883, v spomin 600letne zveze Stajarske s presvitlo Habsburško rodovino veselico s sledečim sporedom: Predpoldne: ob 10. uri v farni cerkvi slovesna služba božja, pri kateri bo pel pevski zbor „Katol. podpornega društva“ po natančnih cerkvenih določilih in sicer: (Dom 8. post. Pent.) a) Introitus: „Suscepimus“, koral iz rimskega graduala. b) Kyrie, c) Gloria: „Missa in hon. St. Stanislai“, John Singenberger, prof. glasbe v S. Francisco v Ameriki. d) Graduale: „Alleluja, Magnus Dominus“, koral iz rimskega graduala, potem „Domine refugium“, Aiblinger († 1867 kot dvorni kapelnik v Monakovem). e) Credo: „Missa in hon. S. Stanislai“, John Singenberger. f) Offertorium: „Populum humile“, koral iz rimskega graduala, potem „Alme Deus“, Mihael Haller (prof. na visokej šoli za cerkveno glasbo v Ratisboni). g) Sanctus, h) Benedictus, i) Agnus: „Missa in hon. St. nominis Jesu“, Ignatius Mitterer (prof. na visoki šoli za cerkveno glasbo v Ratisboni). k) Communio: „Gustate“, koral iz rimskega graduala. Popoldne: ob 4. uri v vrtni sobani pri „Belem volu“: koncert. 1. Haydn — „Cesarska“. 2. Slavnostni govor. 3. K. M. pl. Weber († 1826) — „Jägerchor“ iz opere „Freischütz“, možki zbor in četverspev s spremljanjem glasovira. 4. Deklamacija, deklamuje g. Ivan Gabršek. 5. Giuseppe Verdi — Duet iz opere „Travatore“, pojeta gg. Vinko Krušič in Ivan Gabršek. 6. „Naša zvezda“, besede S. Gregorčiča; zbor z bariton-solo. 7. M. Haller — „Alme Deus“, zbor s spremljevanjem harmonije.

— Ptujška čitalnica priredi 10. jul. t. l. v „Narodnem domu“ o priliki prihoda Njih Veličanstva svečanost s sledečim sporedom: 1. A. Nedved: „Slovenska dežela“, možki zbor. 2. Hajdrih: „Jadransko morje“, možki zbor. 3. Slavnostni govor, govorni veleč. gospod Božidar Raič. 4. Mikložič: „Avstrija moja“, mešani zbor. 5. Dr. B. Ipavic: „Vojaška“, možki zbor. 6. Beethoven: „Noč“, četverspev. 7. Beethoven: „Jubelouverture“. 8. Klaič: „Sovračanje“, možki zbor. 9. Fr. Gerbee: „Spomin in up“, možki zbor. 10. Parma: „Venec slovenskih pesnij“, potpourri za 2 gosli, cello in glasovir (čvetveročno). 11. A. Nedved: „Zvezna“, možki zbor. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Ženski oddelek del. podpornega društva pod pokroviteljstvom Njih Visokosti cesarjeviča Rudolfa v Trstu napravi v nedeljo, 8. julija, veselico v vrtu in salonu gostilne „Mondo Nuovo“ (precej za javnem vrtom). Začetek točno ob 5½ uri popoldne. Spored veselice: 1. Godba „Naprej“ — izvršuje veteranska godba. 2. G. Eisenhut „Ustaj rode“ — poje zbor. 3. Sanda grofica Sermage. „Domovina“, — hrvatsko deklamuje gospodičina A. Kobalova. 4. Godba. „Venček slovenskih arij“ — izvršuje veteranska godba. 5. pl. Zajc. „Hrvaticeam“ — poje zbor in bariton solo. 6. S. Silvester. „Slovanska junakinja“ — deklamuje gospodičina M. Muhova. 7. D. Jenko. „Brodar“ — poje mešani zbor. 8. Godba. „Hrvatski stopaj“ — izvršuje veteranska godba. 9. A. Leban. „Prevara“ — poje mešani zbor. 10. A. Hajdrih. „Cerkvica“ — poje kvartet.

11. Govor o važnosti ženskega oddelka, govori gospodičina M. Zorzutova. 12. * * * „Mlatiči“ — poje zbor. Vstopnina k veselici 30 kr. Čisti dohodek je namenjen ženskem oddelku za napravu traka k zastavi, kakor to zahtevajo društvena pravila. Vso veselico bođe vredoval ženski odbor. Za mnogobrojni obisk priporoča se slavnemu občinstvu

odbor ženskega oddelka.

— Posvečujte nedelje in praznike. Nekdaj se samo lakomni Judje niso zmenili za naše nedelje in praznike; za njimi so potegnili tisti liberalni kristjani po mestih in trgih, ki mislijo, da je samo on olikan, ki se za vero, cerkev in njene naredbe in zapovedi ne zmeni. Zdaj pa se je začelo tudi med kmečkimi ljudmi razširjati onesvečevanje nedelj. To je pregrešno in ne rodi sreče. Čujte dogodek. Uno nedeljo hotel je neki kmet iz Kopanjske fare peljati tramove v Ljubljano. Sile ni bilo nobene, in lahko bi bil delo odložil. Pa šel je po svojo nesrečo; padel je namreč pod kolo in se tako zelo poškoduje, da so ga morali previditi s sv. zakramenti. Da bi si ljudje pač zapomnili zapoved Božjo: Šest dni delaj, sedmi dan pa počivaj!

— V Spodni Ložnici p. Trnovem na Notranjskem se je vnelo v saboto popoldne 30. junija poslopje Antona Motal, in je do tal pogorelo. Kako se je zažgalo je neznano. Pogorelec je bil zavarovan pri banki „Slaviji“.

— Kolera se razširja bolj in bolj. V Damiette je 3. t. m. umrlo zopet 110 ljudi. Več od polovice bolnih jih pomrje. V Mansurah jih je umrlo od 15 bolnih 6, v Samanud 3, in Širbin 1 oseba. V Port Saidu, v Suesu, Tintah, Zagacig in v Aleksandriji je umrlo v zadnjih 24 urah 80 oseb. Dosihmal jih v Aleksandriji naj manj umerje. — V Kahiru se na vso moč boje kolere, Zagacig je dve in pol ure daleč od Kahire in tam je umrlo 2. t. m. pet ljudi. V Kahiri je sedaj strašanska vročina, ako bolezen pride v predmestja Arabov, bi se zarad nesnage po teh krajih hitro razširila.

Umrli so:

2. julija. Jožefa Burjak, kajzerjeva hči, 16 mesev, vtopljenje.

3. julija. Marija Wohlauf, čevljarska vdova, 46 let, Judovska steza št. 3, sušica. — Marija Strgar, gostija, 87 let, Kravja dolina št. 11, starost.

3. julija. Marija Verli, gostije hči, 1½ leta, Poljanska cesta št. 18, vodenica v glavi. — Johana Dolenc, mizarjeva hči, 8 tednov, Tržaška cesta št. 24, čreves katar.

V bolnišnici:

30. junija. Neža Ravnihar, gostija, 66 let, srčna napaka.

2. julija. Marija Frei, 40 let. — Andrej Rosen, kovač, 41 let, sušica.

V vojaški bolnišnici:

28. junija. Lazo Korica, kanonir, vnetje trebušne mrene.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkt. 9 gl. 24 kr., — domača 7 gl. 85 kr. — Rž 5 gl. 57 kr. — Ječmen 4 gl. 85 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 44 kr. — Tursica 5 gld. 70 kr. — Oves 3 gl. — kr.

Habsburški rod.

Druga izdaja.

Spomenica minulih 600 let, od kar je Kranjska pod vladarstvom preslavne Habsburške rodovine.

Knjižica za slovensko mladino.

Veljâ 10 kr., 50 komadov skupaj 4 gl. 50 kr., 100 komadov skupaj 8 gl.

Dobiva se v (2)

Katoliški bukvarni.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna peti-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " " dvakrat,
15 " " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administraciji) in ekspedicijska na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati veljajo:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " " "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

Vabilo na naročbo.

Vljudo vabimo vso prečastito duhovščino in slavno občinstvo, da se blagovolijo v prav mnogem številu in pred ko mogoče *na dnevnik „Slovenec“* naročiti, da zamoremo potem list vsakemu naročniku v redu pošiljati.

I. „Slovenec“ kot dnevnik veljajo pri opravništvu sprejemati:

do konca t. l. (za pol leta) . . . 6 gold. 50 kr.
do konca sept. (za četrt leta) . . . 3 " 30 "
za en mesec . . . 1 " 10 "

II. Z donanjanjem na dom veljajo:

Za pol leta . . . 7 gold. — kr.
„ četrt leta . . . 3 " 50 "
„ en mesec . . . 1 " 20 "

III. S pošiljanjem po pošti pa veljajo:

Za pol leta . . . 8 gold. — kr.
„ četrt leta . . . 4 " — "
„ en mesec . . . 1 " 40 "

Vredništvo in založništvo.

Šeststoletnica Štajarska.

V torek 3. t. m. zjutraj so cesar ogledali kojnike in kanonirje, ki so bili razstavljeni v Gostinškem logu. Vreme bilo je jako lepo in ljudje so že ob štirih zjutraj hiteli tje, da bi dobili primeren prostorček. Cesar prijahali so tje z obilnim spremstvom ob 3/4 7 uri in so bili živahno pozdravljeni od zbrane množice. Med gledalci bil je tudi španjski princ Don Alfons, pa mnogo odličnih plemenitih gospej. Vojaške vaje pod poveljništvom fml. barona Waldstetena, generala Valenčiča in Urbana so se vršile do devetih, potem pa so se cesar vrnili nazaj v Gradec, kjer so ogledali požarne brambove, ki so se bili razpostavili na deželnem trgu.

Od desetih do dveh popoldne so bile splošnje avdijence, ob dveh so cesar ogledali vojaško in splošno bolnišnico, ob 3/4 4 uri pa so se podali na strelišče, kjer jih je grof Meran v imenu strelcev pozdravil, gospodičina pl. Wieser pa jim je po kratkem nagovoru izročila šopek planinskih evetlic. Potem so cesar dvakrat vstrelili na tekočo tarčo in obakrat zadeli v črno. Ko so si ogledali še druge prostore ter se okrepčali s pijačo, in v knjigo si vpisali svoje ime, so se vrnili nazaj v Gradec, kjer je bil zopet velik obed, h kateremu so bili povabljeni večidel vojaški dostojniki. Zvečer ob osmih bila je v deželnem gledališču slavnostna predstava 6 živih podob iz zgodovine Štajarske, ktere so cesarju tako dopadle, da so si dali po končani slavnosti predstaviti vse osebe, ki so sodelovale, ter so jim izrazili svoje priznanje.

V sredo 4. t. m. podali so se cesar že ob 3/4 6. uro zjutraj v Gostinški log, kjer so imeli vojaški pešci svoje vaje. Cesar so bili

z njimi prav zadovoljni in so poveljnikom in vojakom izrekli svojo zadovoljnost. Ob devetih pa so se peljali v Kleinoscheggovo tovarno, kjer delajo šampanjsko vino. Tovarna je bila krasno okinčana, in cesar so si ogledali vse njene prostore, ter pili tudi kozarec šampanjskega vina, dasi sicer nimajo navade razun ob določenem času kaj jesti ali piti.

Od ondot peljali so se cesar v Herbersteinovo grajščino Eggenberg. Ta grajščina je ena naj lepših na Štajarskem in je zlasti znamenita zaradi opresnih podob, ki kinčajo celo drugo nadstropje. Razun tega hrani ta grajščina še mnogo drugih dragocenih reči in znamenitih spominkov. Verjetna je torej govoriča, da hočejo cesar ta grad kupiti za cesarjeviča Rudolfa. Pri vходу pričakovala je cesarja Herbersteinova družina ter jih spremljevala po celem gradu, ki jim je prav zelo dopadal. Iz Eggenberga obiskali so cesar zavod usmiljenih sester in oskrbovalnico otrok, kjer jih je knez in škof Zwerger sprejel in pozdravil.

Popoldne ogledovali so deželno orožnico, kjer je od 25.000 do 30.000 starih pušk in raznoterega družega orodja. Tudi popotni voz cesarja Friderika III. je tam shranjen in je cesarja posebno zanimal. Peš so se potem podali v Joaneum; na ulicah jih je čakala množica ljudi in gospe so evetlice sipale po tleh ter ob enem cesarju na srebrnem ploščku podelile krasno vrtnico. Na voglu Rauberjeve ulice stanuje namreč zlatar Winter. Pred njegovo hišo bil je iz evetlic, vejic in hrastovega perja narejen umeten tepih, na koncu pa je stala modro oblečena zlatarjeva žena, ter je cesarju na srebrnem ploščku v dar ponudila rumeno umetno narejeno vrtnico. Cesar jo vprašajo, ali je sama naredila to vrtnico? Rekla je: Da, Veličanstvo. Cesar so blagovoljno sprejeli vrtnico, in odšli s prijaznim pozdravom. Tepih pa so ljudje kar raznesli, da so si vzeli prijazen spominek na ta dogodek.

V Joaneumu je deželni odbornik Schreiner cesarja sprejel, ki so ogledali vse oddelke znanstvenega zavoda in svoje ime vpisali v zgodovinsko knjigo. Od ondod so šli v zavod za gluhoneme, kjer so jim štirje gojenci izročili krasni šopek in jim v mični pesmici razodeli, da jim sicer ni dano veselja vriskati z drugimi ljudmi, da pa iz njih sre iskrene molitve kipé k Bogu za blagor in srečo presvitlega cesarja in cele habsburške hiše. Ogledali so med potjo tudi še votivno cerkev, potem pa višo realko, kjer so učence izpraševali iz matematike, fizike in krščanskega nauka. Ob šestih zvečer je bil velik obed, h kateremu je bilo povabljenih tudi več deželnih poslancev in mestnih odbornikov.

Zvečer pa je bil sijajen ples v redutni dvorani deželnega gledališča, ki ga je osnovalo graško mesto svitlemu gostu na čast. Cesar

so šli ob polu desetih peš iz dvorne palače v gledališče, kjer jih je ljudstvo živahno pozdravljalo. Mestni župan z mestnim odborom je sprejel cesarja, ki so stopili v plesno dvorano z ženo župana dr. Kienzla. V cesarskem salonu so cesar blagovoljno ogovorili celo vrsto gospej in gospodičin, ki so bile prišle v krasnih oblačilih. Tudi so nekoliko časa gledali plesalce. Ostali so skoraj eno uro v dvorani, potem pa so se podali v dvorno palačo k počitku. Kmalo za njimi začeli so tudi gostje odhajati domu.

V četrtek so cesar že ob šestih zjutraj ogledovali kadetsko šolo v Liebenau, potem pa so se podali v odgojilnico gospej presv. Srca Jezusovega, kjer jih je sprejel preč. knez in škof Zwerger. Od ondot so se podali k cerkvi Srca Jezusovega, ki jo ravnokar zidajo, ter so ogledali raznotere načrte in priprave. Tudi tam so jih sprejeli in pozdravili škof Zwerger. Potem so pa šli v zavod za slepce, ki je bil ustanovljen leta 1881 o poroki cesarjeviča s princesinjo Štefanijo, ki je pokroviteljica temu zavodu. Popoldne so si ogledali še nova vseučiliška poslopja, kjer so se pomudili skoraj celo uro ter bili priča nekterih znanstvenih poskušanj, in pa otroško bolnišnico, ker ste jih sprejele grofinja Meranova in vdova cesarskega namestnika pl. Kallinova. Cesar so bili jako ljubeznivi in so prijazno boškali nekatere otročiče.

Popoldne so se najpred podali v višjo deklško šolo, potem pa so šli v sodnijsko hišo, kjer so bili jako zadovoljni z lepim redom, ki so ga tam našli. Dalje so obiskali deško sirotišnico „Vincentinum“, kjer jih je zopet pričakoval knez in škof Zwerger, in kjer so se radovali zlasti nad veselim petjem sirotnih otrok. Šli so tudi v bolnišnico usmiljenih bratov in si ogledali samostan in krasno lekarno njegovo.

Ob šestih bil je zopet velik obed, h kateremu so bili povabljeni razun nekterih plemenitašev tudi še nekteri višji duhovniki, profesorji in vradniki. Zvečer so obiskali še Elizabetinski samostan, potem pa so šli k predstavi v gledališče, po predstavi pa na grad, da so si ogledali kresove, ki so jih bili prižgali po gorah in mestno razsvitlavo, ki je bila jako krasna. Ni nam še treba omenjati, da je ljudstvo povsod živahno pozdravljalo preljubljenega vladarja.

Srbske stvari.

(Dalje in konec.)

Da srbski živelj zbog nemoralnosti in brezverstva v doljnih krajih naše domovine propada, pokazala nam je te dni poretna sodba v Zagrebu. Pred porotniki so stali štirje Srbi zaradi ropnega umorstva; ubili so bili poštarja in poštni voz spremljajočega vojaka, o polnoči

blizu Siska. Vsaki posebej zaslišan je vse obstal, natanko, in celo take posamnosti, za ktere nihče drugi ni mogel vedeti, kakor edino udeležnik; a pred porotno sodnijo so vse tajili, od konca do kraja, vse do frdomenta, in s toliko drzovitostjo, ki je vzbujala milovanje in nejevoljo. Vkljub vsemu temu tajenju je bilo sodišče in občinstvo moralno prepričano, da oni so kriveci. Obsodbo na vešala so sprejeli hladno, kakor je hladni kamen pod tivoljskima levoma; videlo se jim je določno, da jim je človeku dušo izpilniti kakor vrtnarju črnega polža ob zid zagnati. Zato pa tudi občinstvo za nje ni imelo nobenega sočutja.

K temu pa je največ pripomoglo to, ker se je videlo, da so zveri v človeških podobah, da so versko zapuščeni. Ko je bilo poklicanih nad 100 prič, in je bilo prisegati, niso vedeli, kaj je prisega, kaj je Bog, kaj je križ; celo zagrebško liberalno občinstvo se je te ilustracije silno prestrašilo. „Pozor“ si vse prizadene, Srbe lepe svetu predstaviti, da bi se le ohranil tolikanj ljubljani mir za vspešno delovanje na političnem polju, prinaša ta-le sestavek, ki je vreden, da čitalje svoje ž njim seznanite.

Žaloigra, katera se te dni doigrava pred kr. sodbenim stolom v Zagrebu zbog grabežnega umorstva, pretekle spomladi doprinešenega na kraljevi pošti pri Sisku, predstavlja nam take prikazni, vsled katerih se mora zgroziti vsakdo, komur v sreču ni otrpnila popolnoma zadnja iskra ljubezni za narod. Ne mislimo tukaj na hudodelstvo samo, ker je ono samo na sebi tako odurno, da se zavoljo njega zgrozuje sleherni, ki v sebi srce nosi, tudi nam ni za one nesrečnike, kateri so si s tem hudodelstvom omadežali svojo dušo, njim se bo po postavi pravica obsodila, nje bo dosegla kazen, ktero so zaslužili. Vse to bi se dalo pretrpeti, ker se v človeški družbi vselej najde kakošen izvržek, ki se zniža do proste zveri, in vrže od sebe dostojanstvo, ki jo ima stvar božja; toda ne more se pretrpeti in molče iti memo one podobe, ktero nam na žalost pred očuje ta razprava o moralnem in verskem stanju našega naroda. Obžalovali smo, ko se je mej pričami našel velik del, ki ne zna ne čitati ne pisati; nas je bolelo, ko se je našlo takih ljudi, ki niso vedeli ne dneva ne meseca, v katerem žive, ne razločiti praznika od delavnika; nas je zabeležilo v sreču, ko smo mej pričami videli take, ki še ne znajo prekrizati se, kaj še moliti, ker jih mati ni učila; kar zgražali smo se pa, in pamet nam je zastajala, ker nismo vedeli, ali živimo v državi krščanski ali mej divjaki v Afriki, ko je priča na predsednikovo vprašanje: „veš li, kaj je prisega, kaj je križ, kaj je razpelo?“ odgovoril: „Ne vem“, in začudivši se, ko mu je predsednik pokazal križ, rekel: „zdaj vem, ko ste mi to pokazali.“ Temu djanju ni treba pojasniti, ono nam priča kulturno stanje prebivalstva onega kraja, v katerem živé ti reveži, ono nam kaže, s kakošnim vspehom je delala državna uprava za izobraženje in poduk tega naroda; pa kar je najhujše v celi stvari, to djanje nas naj jasnejše prepričuje, kaj je vredno duhovstvo, kaj so vredni župniki in dušoskrbniki, da imajo v župniji takih ljudi, kateri še niso videli križa. Priča, ki je tako rekel, ni več otrok, je odrasel človek, ki je v službi, on ni edini te vrste, kajti sodeči po kulturnem stanju ostalih prič, bo žalibog več takih.

Pa ko bi prebivalstvo, v katerem se godé take prikazni, stanovalo kje v zakotku daleč od mesta in kulture, bi bilo še; ali to je na-

rod, ki stanuje v okolici Sunje, ne daleč od mesta Siska, ter od Petrinje in Kostanjice, to je narod, ki po trgovini in po opravkih svojih vsaki čas prihaja v dotiko s kulturo in omiko. Sodeči po tej prikazni, si moremo lahko misliti, kako globoko mora stati tisti del našega naroda, ki stanuje daleč od vsakega mesta in vsake kulture. Da bomo na čistem, ter da se odprto izrečemo o tem dogodku, nam je omeniti, da so vsi štirje obtoženi pravoslavne vere, in da so priče taiste veroizpovedi.

Daleč bodi od nas žaliti kterega verski čut ali segati v verska prepričanja naših pravoslavnihi bratov; ali ker nas toliko divjaštvo našega naroda v dnu duše boli, ker se tolike zapuščenosti strašimo in mi in vsaki čestiti slednik pravoslavne vere, ker je tako dušno stanje in taka verska intolerancija vir vsakemu zlu in vsaki nesreči naroda, in ker nam je nazadnje na tem ležeče, da se odrije vir tem žalostnim pokazom, kateri morejo škodljivo delovati tudi na ostali del naroda, morali smo naglasiti zlasti to veroizpoved, v ktere naročajo se taki dogodki godé, da s tem odprto in odkritosrečno izrečemo, da zavoljo tolike npravne in verske pokvarjenosti in spridenosti moramo v prvi vrsti kriviti pravoslavno duhovstvo, ktero (z nekimi izjemami, katerim bodi vsa čast) po večini niti ne zapopade svoje naloge o npravni in verski vzgoji naroda, niti nima sreča in duše za duševni napredek onega naroda, ki je izročén njegovi skrbi. Takrat ni naša naloga natančnije preiskavati te okolnosti, prepričani pa smo, da so eden glavnih vzrokov vsemu temu take žalostne prikazni, kakoršne nam je o verskem in npravnem stanju pravoslavnega prebivalstva pokazala zgorej povedana konečna razprava.

Tukaj ne more toliko pomagati ne šola ne uprava, tukaj mora prvi zdravnik biti cerkev, pa če bo imela duhovnike, kateri po zgledu vladike Živkoviča znajo ljudi oštevati, kader pozdravljajo se šokačkim „faljen Isus“, in kateri po zgledu prota Begovića in drugih znajo držati „srpske besjede“, pa ne znajo, ali pa nečejo narod podučiti o Bogu, a molitvi, o križu, o dobrem in hudem, dotlej ni upati, da bi bilo bolje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. julija.

Avstrijske dežele.

Pri splošnjem nadzorništvu avstrijskih železnic izdeljujejo podrobne načrte za *železnico Trst-Hrpelje*, do jeseni bode menda delo končano in potem pregleda tehnično-strategična komisija progno na mestu. Delati bodo začeli prihodnjo pomlad, a železnica se ima otvoriti l. 1885.

Deželni maršal za *Česko* je postal knez Lobkovic in njegov namestnik je J. dr. Anton Waldert.

Deželni zbor za Česko se je začel v četrtek 5. t. m. Ob 11 je bila slovesna sv. maša v cerkvi sv. Nikolaja in ob 12. začetek deželnega zbora.

Iz Toblah, 3. julija. (Potovanje ministra poljedeljstva grofa Falkenhayna.) Včeraj je gospod minister prišel iz Bruneken-a v Niederndorf in od tod na vozu v Toblah. V Niederndorf je ogledal razdejanje a tudi zgradbe za vtrjenje bregov. — Potem je slavni gosp. ogledal nov vodovod, razdjanje gozda l. l. in nove občinske nasadbe. V Toblah je ogledal g. minister kraj, ki je še sedaj na več krajih ves zasut, potem novo strugo potoku, in znano mlekarstvo v Toblah. V torek 3. julija je šel g. minister čez Toblah skozi dolino Silvestrovo

v okraj Pfankorn, pregledal potoke: Pfannbach, Thalbach in druge z njih klečeti in mostovi — potem dolino Gsieser, opoldne je prišel v Šmartno in od tod se je povrnil čez Spodnji Planting in Welsberg zopet nazaj v Toblah. — Na tem potu je videl g. minister izredne usede pri ustji raznih hudournikov, videl je, kako se Welsberg lanskega leta posut postavlja.

Iz Innsbrucka, 3. julija. Ob pričetku seje je nasvetoval poslanec Blaas, naj se dovrši enkrat drago delo zemljiščine odveze.

C. k. namestnik je odgovoril na interpelacijo Bertolinovo, kar se tiče vpeljave nemškega jezika v Južnih Tirolih. Obligatno poučevanje v nemškem jeziku na gimnazijah v Tridentu in Roveredo je bilo vpeljano na prošnjo učiteljskega osebja l. 1873 iz praktičnih vzrokov. § 19. drž. osnovnih postav s tem ni prestopljen, ker deželna postava, kar se tiče realk, ima tudi nemški jezik za obligaten jezik na laških realkah. Da je nemška zasebna šola, ki je imela l. 1878 le 202, sedaj pa ima 435 učencev postala državna, vendar nikomur ni na kvar, ker je zadosti učilnic v laškem jeziku. Vlada prizna za svojo dolžnost, da ponudi svojim podložnikom priliko naučiti se nemškega jezika, da si tudi razen laških krajev lahko kruh služijo, vendar ne dela z nemščino nikomur sile. Kar se tiče stroškov, ki jih vsako leto državni svet privoli, spadajo ti v njegovo področje, in dežela nima besede pri tem.

Odgovorjaje na interpelacijo Wackenellovo zaradi nerednosti pri pobiranju davka o pohištvihi kaže c. k. deželni namestnik na postarne določbe, vsled katerih, ako ni novega predpisa, se davek pobira itaprej na podlagi zadnjega predpisa. Ako se sicer nerednosti godé pri pobiranju zamudnih obrest, obeta pomoči.

Rektor na dunajski univerzi bode to leto iz medicinske fakultete. Jednoglasno je bil zvoljen dr. Karol Vedl, dr. Maassen ostane prorektor.

Na novo ustanovljeni *polek za železnico in telegraf* bode v kratkem začel delovati. Vojaki v to potrebni so že odbrani. Vsak polek zemljerovov (Genie) je že dal 80 mož, več vojakov imata dodati posamezna bataljona polka pionirjev; kar jih bode še primanjkovalo, vzeti se imajo iz kompanij, ki so pri zemljerovih v rezervi, da se sestavita oba bataljona za železnični polek. Tudi je že določeno, kam imajo priti ti vojaški oddelki. Bataljon s polkovnim štabom bode v Korneuburgu pri Dunaji, bataljoni pa bodo v zasedeni zemlji (v Bosni). Ta poslednji batalijon bode toliko lože sestaviti, ker so v zasedenih deželah močni oddelki tehničnih vojakov, posebno pa že pionirji delajo pri železnici v Bosni in pri vojaški železnici Banjaluka-Doberslin, ti bodo tako privzeti k sestavi novega polka. Častniki se posebno zanimivajo za to, kako se bodo pri novem železničnem polku ozirali na častnike pri zemljerovih (Genie) in na one pri pionirjih. — Železnični polk, isto tako tudi pionirjev sta podložna načelniku generalnega štaba in poveljnika vsemu polku so imenovali iz generalnega štaba. Od pionirjev sta uže dva častnika iz štaba v službi pri železnici in sicer oba v Bosni, polkovnik Tomažek je ravnatelj železnice v Bosni, in major Alojzij Winkler je ravnatelj vojaške železnice Banjaluka-Doberslin, zato mislijo, da bodo za poveljnike bataljonov vzeli štabne častnike iz zemljerovov, druge pa nekaj iz teh in nekaj iz unih vojakov.

Iz Zadra, 4. julija. Državni minister Kallay je prišel iz svojega potovanja v Bosni in Hercegovini 30. p. m. v Dubrovnik, a 2. t. m. v Zader, kjer so ga sprejeli c. k. namestnik baron Jovanović in c. k. vojaške in civilne oblasti.

V Reki in po ogerskih pristaniščih imajo barke iz Egipta prišedše po 10 dni prepovedi, in po pet dni, ako je bil zdravnik na barki, preden da smejo izstopiti. Čas na morji se ne všteje.

Shod notarjev je bil 30. pr. m. v Kressu na dolenjem Avstrijskem. Sklenili so, naj se shod izreče za to, da bi bilo železi, ko

bi se k disciplinarnim preiskavam prijemala tudi dva notarja. Spoznali so tudi, da so sodnišča opravičena umestiti substitute notarjem, a ni treba prašati za to kamore. Poročilo o notarijatu dejansko spozna (konstatuje) z zadovoljstvom, da ima prebivalstvo od dne do dne več zaupanja do notarijata. — Tudi penzijski zavod je v dobrem stanu. Prihodnje leto bo zbor v Solnogradu.

„Pester Lloyd“ piše iz Dunaja. **Politika vlade zastran železnic** se ne opira na narodnost, marveč na gospodarstvene potrebe. Dunaj ostane središče vseh osrednjih vradov, a z ozirom na trgovstvo in tehnično službo pri železnicah je pa treba namestiti podrejenih vradnikov, zoper njih nameščenje pri zahodnih železnicah tudi opozicija ni imela nič ugovarjati, tudi še ni nikakor določeno, da bi to nameščenje moglo biti po glavnih mestih v deželi, marveč take službe morajo biti tam, kjer to zahteva promet in strategika, v tem oziru bode vlada gledala na vojaške smote in težnje. V tej nameri ne pozna ne pogodeb, ne prijenljivosti, odjenljivosti ali kompromisov. Kar pa se tiče trditve, notranja avstrijska politika je zoper pogoje prusko-avstrijske zaveze, pripisuje ta članek grofu Taaffe-ju zaslugo, da je v to zvezo ljudem prigovarjal, jo udomačil, da je njegova zasluga, da je panslavistična stranka na Českem izginila, da je on (Taaffe) odpravil nezaupnost do Bismarka, in je stranke prepričal, da Bismark želi miru, a zveza nemško-avstrijska mu je zato najboljša poročila; Avstrija se ne more poslovaniti, a za Prusko zvezo tudi ponemčevanja ni treba; Avstrija ki dopušča narodom dovolj prostost do razvoja, gotovo bolj vstreza namenom Prusije, kakor Avstrija, ki bi rodila narodne mučenike.

Iz Budapešte, 2. julija, se poroča, da Csango-Madžari, ki so jih naselili iz Bukovine ne marajo za delo in da stavljajo naselbini resne zapreke. Csangoi mislijo, da jih morajo ti rediti, ki so jih v deželo zvalili (Tako tarnajo po časopisih sedaj, a tega ne pomislijo, da ljudje prišedši iz severnih bolj mrzlih krajev niso tako sposobni za delo, kakor so bili v svoji zemlji; sicer pa med 2000 ljudmi niso sami možki krepki delavci.)

Orleanovci na Dunaji, 5. julija so prišli na Dunaj iz Pariza: grof Pariški, vojvoda iz Alenson, vojvoda iz Nemour, grof Harcourt in kapitan de Morheim. Le-ta je šel precej po svojem prihodu v Frohsdorf pri Dunaji k grofu Chambordskemu.

Vnanje države.

Preden se je **deželni zbor pruski** razšel, je imel še poseben živ razgovor zaradi postavbe o šolskih zamudah, sprijeli so se zopet za načela ljudskega pouka po eni strani središče (Windhorst), po drugi strani pa prostokonservativci in zagovorniki državne vsemoččnosti pri ljudskem poučevanju. Prej je bila šola na Prusko verska (konfesionelna), a sedaj gleda na to, da razdere vse vezi med cerkvijo in šolo. Kljub temu, da je vse ugovarjalo Windhorstu, sprejeli so vendar nasvet, da se otrok ne sme po sili odpeljati v šolo, ako starši, njih namestniki ali mojstri ugovarjajo. Minister je rekel, da postava zaradi tega nasveta baje ne bode potrjena.

Iz Berolina, 2. julija. Gosposka zbornica je sprejela cerkveno predlogo pri imennem glasovanju z 64 zoper 16 glasov, v ti obliki, kakor je nasvetovala poslaniška zbornica. V skupni seji obeh zbornic je potem minister Puttkammer zatvoril sesijo, in predsednik gosposke zbornice je zaklical trikrat „slava“ kralju.

Sivolasi poljski pesnik **Kraševski** je zaprt in v preiskavi zaradi veleizdaje v Draždanih na zahtevanje pruske vlade. Našli so pri njem cele skladanice revolucionarnih pisem, tako obteživnih, da vlada ni mogla drugače, nego da je dejala ga v preiskovalni zapor. V višjih krogih v Draždanih in v Berolinu ne verjamejo prav radi, da bi se bil Kraševski spuščal v tako nevarne spletke, ki spadajo pod §§ 87 do 93 nemškega kazenskega zakonika, ter pravijo: Kraševski znabiti sam ni vedel,

kake nevarne stvari da shranjuje, in iz njegove lahkomišelnosti sklepajo, da ni imel hudobnih namenov. Vse drugače pa sodijo sodniki, in nove preiskave tudi to potrjujejo. Državno pravdnštvo je stavilo nasvet, naj se Kraševski prepelje iz Draždan v Berolin.

Iz Saškega. Ko je kralj ogledoval tovarno v Mitau, prigodila se je velika nesreča. Kralja in spremstvo so hoteli v vozu za to pripravljeno v tovarni na kviško vzdigniti, a voz zdrči na vzdol, od vrha dol se zavali teža, ki je ubila okroglega glavarja Hübner-ja in ravnatelja Clad-a težko ranila. Kralj globoko presunjen se je vrnil v Draždane.

Na Laškem veljajo zastran zavarovanja proti koleri naslednje določbe. — Barke, na katerih v 10 dneh ni nihče zbolel za koleru, ostanejo 10 dni v kontumaciji. Barka na kateri je v 10 dneh kdo za koleru zbolel, ostanejo 15 dni v kontumaciji. Barke, ki so sumnjive, ostanejo 20 dni v prepovedi. To velja za vse tiste ladije, ki pridejo iz Egipta, iz pristanišč v Tunis, Malta in na Ciperskem otoku in iz Sueškega kanala. Barke iz Primorja in Dalmacije ostanejo 5 dni v prepovedi.

Francozje so sedaj zopet vsi vznemirjeni, ker vojvoda Chambordski Henrik V. je smrtno bolan. Vgibujejo sedaj, ali bode Henrik V. kak razglas izdal do naroda, ali bode imenoval kakega naslednika njegovih pravic do francoskega prestola. Primerjajo pa, kdo ima več ljudstva za sabo, ali Orleanovci ali Napoleonovci. Pomisliti pa gre, da so taki računi sedaj še prezgodaj, dokler ljudovlada še trdno stoji.

Kje je več liberalnosti v Carigradu ali na Dunaji? V **Carigradu** je bila razpisana služba za podučevanje v nemškem jeziku na avstro-ogerski šoli. Od prosivcev se ne terja znanje turškega ali arabskega jezika, marveč nemškega, a na Dunaji se z vsemi silami branijo česki šoli, kjer bi se učenje začelo s českim jezikom, a nemščina bi se potem učila na podlagi českega jezika, kje je tedaj več liberalnosti?

Iz Shangaja se poroča 4. julija. Generalgubernator Li-Hung-Čang je stalno odbil vse pogoje, ki jih je Francosko stavilo zavoljo Tonkina in je prosil francoskega poslanca Tricou-a, naj se za naprej v ti zadevi obrne na odsek za vnanje zadeve v Kini. Tricou je rekel, da si Francosko pridržijo svobodno delovanje, naj že Kina tako ali tako razsodi.

Izvirni dopisi.

Iz Polhovega gradca. Naš g. župan je jako izvrsten, za vse dobro vnet, za občino skrben mož. Prizadeva si, nerodnosti odpraviti, kakor ponočno pijančevanje in razgrajanje, žganjarije in kar je enakega; a žalibog, da mu ni mogoče take nerodnosti zatreti, ampak k večjemu le ustavljati. — Večkrat smo se pogovarjali z njim in mu rekli, kako velike pravice in oblasti da imajo dandanes župani, da res lahko tako mnogo storijo v svojih občinah. — Pa, kaj nam odgovori pošteni g. župan na to? „Prav nič oblasti, nič pravice nimam, brez višjega ukaza ne morem nič storiti, in zaradi tega tudi nerodnosti, kakor bi rad, zabraniti ne morem“.

Znano je, da dandanes so kmečki fantje vroče krvi in bojaželjni, in če se enmalo omotljive brluzge nalezejo, se začno pripraviti in dostikrat pride do tepeža in pobijanja. Tudi o shodih, kjer mladina navadno od raznih krajev skupaj privre, se rado zgodi kaj takega. Zato smo letos na novo izvoljenemu g. županu prigovarjali, naj bi o tacih priložnostih, kolikor mogoče, skrbel za mir in varnost, naj bi, kjer so ob nedeljah in praznikih shodi, pošiljal žandarje, ki jih imamo pri roki, da bi zabranili nerodnosti. — „Da, rad bi storil to, ko bi imel zapovedovati o tacih in jednaci

slučajih žandarjem,“ nam odgovori g. župan. Potem nam razklada, kako da bi mogel za vsak posamezen slučaj še le okrajnega glavarja prositi dovoljenja, da bi smel rabiti žandarje. Kdor pa pozna razmere po deželi, nam bo pritrdil, da je županom neobhodno potrebna oblast, rabiti žandarje za ohranitev javnega miru, ne da bi jim bilo treba še le iskati dovoljenja pri okrajnem glavarstvu.

Ako bi se kje kaj nerodnega zgodilo, bodisi pretep ali kaj enacega, kjer bi bilo treba pomoči žandarjev, mora se po dosedanji naredbi župan peljati dostikrat k več ur oddaljenemu okrajnemu glavarstvu prositi dovoljenja, če ga sploh dobi, nazaj je pot ravno tako dolga kakor tje, toraj preteče več ur, večsah pol dne ali celi dan, preden pride s pooblastilom domu. Kaj se med tem časom lahko zgodi, vsakdo sprevidi. Naloga županov ki jo hočejo vestno spolnovati, je toraj težka, imajo veliko sitnosti, malo pomoči, kjer bi jo prav lahko dobivali.

Ali bi ne mogli sedanji deželni poslanci v tej zadevi kaj spremeniti in predrugačiti, da polajšajo breme županom in kaj pripomorejo v korist in blagor občin? Pograje.

Domače novice.

(Pri navzočnosti svetlega cesarja v Ljubljani) bode 12. julija ob 8. uri zjutraj v stolni cerkvi slovesna sv. maša, pri kateri bodo svitli cesar navzoči. Vstop v cerkev bode dovoljen le tistim osebam, ki bodo za to imele privoljenje od tukajšnjega stolnega gospoda župnika. Cerkev bode ljudstvu ob 7. uri zaprta; osebe z vstopnicami bodo imele vhod do 7^{3/4} ure zjutraj, odsihmal naprej ne bode vstop nikomu dalje dovoljen.

(Kranjski deželni zbor.) Sklenili smo bili, da o volitvah za deželni zbor in o sestavi njegovi ne bodemo govorili, in nikomur dajali prilike očitati nam, da delamo zdražbo in druge brez potrebe sumničimo. Nadejali smo se, da se bode „Slov. Narod“ poprijel enakega pravila. Vendar je objavil v številu 147 članek o kranjskem deželnem zboru, v katerem sicer pravi, da neče delati nikakoršnih koli rekriminacij, ki pa v eni sapi ponavlja vsa natolčevanja, ki jih je zlasti „mladi naraščaj“ trosil po svetu, dasi je njih ničevost že v centralnem volilnem odboru prišla v razgovor. Pa tudi o tem članku smo hotli iz prvega molčati, ko bi nas ne bili naši prijatli z dežele opomnili, kako hudo ljudje dotični spis „Narodov“ tolmačijo, in kako potrebno je nanj kaj odgovoriti. Najpred se ne moremo strinjati s trdilom, da bi bil izid zadnjih volitev po vsem izraz naroda slovenskega; narod dovolj glasno govori za vsacega, kdor hoče slišati, kako sodi o tej reči in uni volitvi, koliko drži na priporočila volilnega odbora, in kako bode ravnal v prihodnje. Še manj pa moremo pritrditi misli, da bi bila za Kranjsko Bog vé kaka nesreča, ko bi bili po „necih nakanah“, kakor pravi „Narod“, drugi možje sedeli na teh mestih. Mi nimamo proroškega duha, toraj ne vemo, kateri poslanci bi bili bolje skrbeli za našo deželo. To pa lahko rečemo, da možje, o katerih „Narod“ tako zaničljivo govori, so skozi in skozi zanesljivi in značajni možje, kateri ne iščejo nobenege osebne dobičke, in bi jim nikdar ne prišlo na misel združiti se z nemškutarsko stranko, ako bi se jim vse ne zgodilo

po volji, kakor so žugali nekteri odličnejši poslanci, brez katerih si „Narod“ deželnega zbora še misliti ne more. „Narod“ nas bode menda umel, ako pa ne, bomo jasneje govorili, ker ima narod slovenski menda pravico vedeti, pri čem prav za prav je, in zakaj da gre.

(Razglas.) Za četrtek 12. dan t. m. je ob povodu osrečujoče navzočnosti Njeg. Veličanstva presvitlega cesarja v Ljubljani napovedana razsvetljava vsega mesta. Zaradi slavnostne prilike bodo hiše obilno okrašene in izvestno pogostem ozaljšane s prapori in zastavami. Na oknih pa so v zdanjem letnem času skoro povsodi natakljena polkna, katera bodo med razsvetljava se vé da morala biti odprta. Vsled tega se je bati, da bi se kje kak prapor utegnil vneti ob lučih. Zato se mestnemu magistratu vzvidi ukazati, da je ob času razsvetljava natakiniti zimska okna, če ne, pa prapore za razsvetljava ali umakniti, ali pa jih, da ne bodo plapolali po vetru, trdno privezati, s kratka, tudi prapore tako kakor druge stvari, ki služijo za ozaljšavo, zavarovati tako, da bode zabranjeno vsaki nevarnosti po ognji.

Mestni magistrat ljubljanski v 5. dan julija 1883.

Župan: Grasselli s./r.

(Pomiloščenje.) Njih Veličanstvo so 7. t. m. 14 kaznjencev na Ljubljanskem gradu pomilostili. Bog daj, da bi se vsi te milosti tudi vredne pokazali, in s krščanskim življenjem človeški družbi koristni člani bili.

(Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta) dne 21. junija zvemo, da se je posvetovanje vršilo o tem, da bi se za okrajne blagajnice (Bezirkskassen) privzele tudi plače ljudskih učiteljev. V Kranji se ima vpeljati še drug razred deklishe šole. Poročilo okrajnega šolskega sveta v Kranji zarad osnove obrtniške nadaljevalne šole v Kranji se je oddalo s primernimi nasveti priporočevaje kranjskemu deželnemu odboru. O slučaji, ko cerkveno predstojništvo poudarja pravice do stanovanja učiteljevega in hoče za to imeti odškodnine iz učiteljske ustanove, poroča se deželni vladi. Sicer se pa rešijo navadne reči, t. j. prošnje za nagrade, denarno pomoč, za posojilno izplačevanje, in kar je bilo še na dnevnem redu.

(Spominske medalje) za kranjsko šeststoletnico je dal prav lično izdelati ter jih prodaja trgovca Iv. Giontini v Ljubljani. Svetinja ima na sprednji strani ob robu Koseskega vers: Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovencev ne gane; v sredi doprsni kip Carniolije in pod njim v treh vrstah: deželna svečanost — 11. — 17. julija — 1883. — Na zadnji strani pa napis: V spomin šeststoletne zveze dežele Kranjske s presvetlo vladarsko rodovino Habsburško, 1283.

(Učiteljska služba) na ljudski šoli v Kranji je razpisane; l. p. 400 glđ. Prošnje do 15. avgusta t. l.

(Veteransko društvo) je imelo izvanredni občni zbor 27. m. m. ob 7. uri zvečer v magistratni dvorani. Navzočih je bilo 150 veteranov. K zborovanju so tudi prišli: c. k. generalmajor Edvard Mingazzi di Modigliano, odposlanec zaveznega vodstva pri društvu Rudečega križa, g. dr. France Stava, c. k. štabni zdravnik, vodja c. k. vojaške bolnišnice v Ljubljani, g. Karol Böhm, c. k. vojaški intendant, intendantni načelnik 28. vojaške divizije v Ljubljani, in c. k. stotnik 17. pešpolka pl.

Kuhn i. dr. Načelnik gosp. Jurij Mihalič je otvoril zborovanje s trikratnim slava-klicem do presvitlega cesarja, pokrovitelja temu društvu. Potem je pozdravil došle slavne goste. Gosp. e. k. generalmajor Edvard Mingazzi di Modigliano je govoril potem o sestavi oddelkov za prenašanje ranjenih vojakov za društvo Rudečega križa, ter je vabil tukajšne veterane, naj sestavijo med sabo kak oddelek (kolono) 54 mož. — Zbor se je končal s slava-klici presvitlemu cesarju.

(Tržni dan bode v Kranji) namesto v ponedelek 16. — v torek 17. t. m.

Razne reči.

— „Katoliško podporno društvo“ v Celji napravi v nedeljo, 8. julija 1883, v spomin 600letne zveze Štajarske s presvitlo Habsburško rodovino veselico s sledečim sporedom: Predpoldne: ob 10. uri v farni cerkvi slovesna služba božja, pri kateri bo pel pevski zbor „Katol. podpornega društva“ po natančnih cerkvenih določilih in sicer: (Dom 8. post. Pent.) a) Introitus: „Suscepimus“, koral iz rimskega graduala. b) Kyrie, c) Gloria: „Missa in hon. St. Stanislai“, John Singenberger, prof. glasbe v S. Francisco v Ameriki. d) Graduale: „Alleluja, Magnus Dominus“, koral iz rimskega graduala, potem „Domine refugium“, Aiblinger († 1867 kot dvorni kapelnik v Monakovem). e) Credo: „Missa in hon. St. Stanislai“, John Singenberger. f) Offertorium: „Populum humile“, koral iz rimskega graduala, potem „Alme Deus“, Mihael Haller (prof. na visokej šoli za cerkveno glasbo v Ratisboni). g) Sanctus, h) Benedictus, i) Agnus: „Missa in hon. St. nominis Jesu“, Ignatius Mitterer (prof. na visoki šoli za cerkveno glasbo v Ratisboni). k) Communio: „Gustate“, koral iz rimskega graduala. Popoldne: ob 4. uri v vrtni sobani pri „Belem volu“: koncert. 1. Haydn — „Cesarska“. 2. Slavnostni govor. 3. K. M. pl. Weber († 1826) — „Jägerchor“ iz opere „Freischütz“, možki zbor in četverspev s spremljanjem glasovira. 4. Deklamacija, deklamuje g. Ivan Gabršek. 5. Giuseppe Verdi — Duet iz opere „Travatore“, pojeta gg. Vinko Krušič in Ivan Gabršek. 6. „Naša zvezda“, besede S. Gregorčiča; zbor z bariton-solo. 7. M. Haller — „Alme Deus“, zbor s spremljevanjem harmonije.

— Ptujška čitalnica priredi 10. jul. t. l. v „Narodnem domu“ o priliki prihoda Njih Veličanstva svečanost s sledečim sporedom: 1. A. Nedved: „Slovenska dežela“, možki zbor. 2. Hajdrih: „Jadransko morje“, možki zbor. 3. Slavnostni govor, govori veleč. gospod Božidar Raič. 4. Mikložič: „Avstrija moja“, mešani zbor. 5. Dr. B. Ipavic: „Vojaška“, možki zbor. 6. Beethoven: „Noč“, četverspev. 7. Beethoven: „Jubelouverture“. 8. Klaič: „Sovračenje“, možki zbor. 9. Fr. Gerbee: „Spomin in up“, možki zbor. 10. Parma: „Venec slovenskih pesnij“, potpourri za 2 gosli, cello in glasovir (čvetoročno). 11. A. Nedved: „Zvezna“, možki zbor. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Ženski oddelek del. podpornega društva pod pokroviteljstvom Njih Visokosti cesarjeviča Rudolfa v Trstu napravi v nedeljo, 8. julija, veselico v vrtu in salonu gostilne „Mondo Nuovo“ (precej za javnem vrtom). Začetek točno ob 5¹/₂ uri popoldne. Spored veselice: 1. Godba „Naprej“ — izvršuje veteranska godba. 2. G. Eisenhut „Ustaj rode“ — poje zbor. 3. Sanda grofica Sermage. „Domovina“, — hrvatsko deklamuje gospodičina A. Kobalova. 4. Godba „Venček slovenskih arij“ — izvršuje veteranska godba. 5. pl. Zajc. „Hrvaticam“ — poje zbor in bariton solo. 6. S. Silvester. „Slovenska junakinja“ — deklamuje gospodičina M. Muhova. 7. D. Jenko. „Brodar“ — poje mešani zbor. 8. Godba. „Hrvatski stopaj“ — izvršuje veteranska godba. 9. A. Leban. „Prevara“ — poje mešani zbor. 10. A. Hajdrih. „Cerkvica“ — poje kvartet.

11. Govor o važnosti ženskega oddelka, govori gospodičina M. Zorzutova. 12. * * „Mlatiči“ — poje zbor. Vstopnina k veselici 30 kr. Čisti dohodek je namenjen ženskemu oddelku za napravo traka k zastavi, kakor to zahtevajo društvena pravila. Vso veselico bode vredoval ženski odbor. Za mnogobrojni obisk priporoča se slavnemu občinstvu

odbor ženskega oddelka.

— Posvečujte nedelje in praznike. Nekdaj se samo lakomni Judje niso zmenili za naše nedelje in praznike; za njimi so potegnili tisti liberalni kristjani po mestih in trgih, ki mislijo, da je samo on olikan, ki se za vero, cerkev in njene naredbe in zapovedi ne zmeni. Zdaj pa se je začelo tudi med kmečkimi ljudmi razširati onesvečevanje nedelj. To je pregrešno in ne rodi sreče. Čujte dogodek. Uno nedeljo hotel je neki kmet iz Kopanjske fare peljati tramove v Ljubljano. Sile ni bilo nobene, in lahko bi bil delo odložil. Pa šel je po svojo nesrečo; padel je namreč pod kolo in se tako zelo poškoduje, da so ga morali previditi s sv. zakramenti. Da bi si ljudje pač zapomnili zapoved Božjo: Šest dni delaj, sedmi dan pa počivaj!

— V Spodni Ložnici p. Trnovem na Notranjskem se je vnelo v saboto popoldne 30. junija poslopje Antona Motal, in je do tal pogorelo. Kako se je zažgalo je neznano. Pogorelec je bil zavarovan pri banki „Slaviji“.

— Kolera se razširja bolj in bolj. V Damiette je 3. t. m. umrlo zopet 110 ljudi. Več od polovice bolnih jih pomrje. V Mansurah jih je umrlo od 15 bolnih 6, v Samanud 3, in Sirbin 1 oseba. V Port Saidu, v Suesu, Tantah, Zagacig in v Aleksandriji je umrlo v zadnjih 24 urah 80 oseb. Dosihmal jih v Aleksandriji naj manj umerje. — V Kahiru se na vso moč boje kolere, Zagacig je dve in pol ure daleč od Kahire in tam je umrlo 2. t. m. pet ljudi. V Kahiri je sedaj strašanska vročina, ako bolezen pride v predmestja Arabov, bi se zarad nesnage po teh krajih hitro razširila.

Umrli so:

2. julija. Jožefa Burjak, kajzerjeva hči, 16 meseev, vtopljenje.

3. julija. Marija Wohlauf, čevljarska vdova, 46 let, Judovska steza št. 3, sušica. — Marija Strgar, gostija, 87 let, Kravja dolina št. 11, starost.

3. julija. Marija Verli, gostije hči, 1¹/₂ leta, Poljanska cesta št. 18, vodenica v glavi. — Johana Dolene, mizarjeva hči, 8 tednov, Tržaška cesta št. 24, čreves katar.

V bolnišnici:

30. junija. Neža Ravnihar, gostija, 66 let, srčna napaka.

2. julija. Marija Frei, 40 let. — Andrej Rosen, kovač, 41 let, sušica.

V vojaški bolnišnici:

28. junija. Lazo Korica, kanonir, vnetje trebušne mrene.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 9 gl. 24 kr., — domača 7 gl. 85 kr. — Rž 5 gl. 57 kr. — Ječmen 4 gl. 85 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 44 kr. — Turšica 5 glđ. 70 kr. — Oves 3 gl. — kr.

Habsburški rod.

Druga izdaja.

Spomenica minulih 600 let, od kar je Kranjska pod vladarstvom preslavne Habsburške rodovine.

Knjižica za slovensko mladino.

Velja 10 kr., 50 komadov skupaj 4 gl. 50 kr., 100 komadov skupaj 8 gl.

Dobiva se v (2)

Katoliški bukvarni.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.